

SVOBODNA SLOVENIJA

ANO XXXVIII (32)

Štev. (No.) 32

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

16. avgusta 1979

TAVARNE LAŽI IN VARANJ

„DR. MARKO NATLAČEN POBEGNIL
Z OKUPATORJI“

Ko so naši politični izseljenci začeli obiskovati Slovenijo, so se vračali v Argentino različnih mnenj o razmerah v domovini. Površneži in povprečneži so se dali zapeljati po zunanjih vtisih, obenem so nasledili organiziranemu varanju. Predvsem so videli le tisto, kar je bilo opazno skozi materialistična očala. Tako jim je bil avtomobil pod kmečkim kozolcem dokaz, kako kmet v komunističnem režimu dobro živi. Saj ima avtomobil. Niso pa videli, da je kmet siromak, kmetija, kolikor jo je še ostalo, zapuščena, avto so pa kupili otroci, ki so zapustili kmetijo in šli v domačo tovarno, še raje v inozemstvo. Vsega tega obiskovalec ni videl in je pripovedoval ob povratku, kako je kmet napredoval. Kako je v mestu videl luksuzno pohištvo, govorili so mu o vikendih, o potovanjih v Avstrijo in Italijo, o počitnicah ob morju itd.

Bistrajšim in resnejšim opazovalcem ni bilo mogoče prikriti, kakšen siromak je kmet. Kako so mu razkosali zemljo in ga prisilili z davki, da bi ga uničili in strli. Tudi so bistrejši in resnejši opazovalci spoznali, kako strašno ceno so plačali meščani za navidezno visok življenjski standard: odpovedali so se družinskemu življenju, žena je morala v celodnevno službo, zakonci so se branili otrok, da jim ne bi bili v breme pri višanju svojega materialnega standarda. Boleče je bilo, ko je obiskovalec videl, kako posplošeno je omalovaževanje ali nepoznanje vsega duhovnega, to je tistega, kar daje posamezniku in celemu narodu pravo življenjsko silo in moč za rast in napredek.

V zadnjih letih se je to spremenilo. Velika večina obiskovalcev je ob povratku soglasna o dobljenih vtisih v domovini. Največkrat strnejo odgovor na vprašanje, kako je doma, v tele misli: doma ne bi mogel več živeti. Težko sem čakal, da je prišel čas vrnitve v Argentino. Ljudje so tam spremenjeni in svojevrstni. Tudi posuroveli so bolj, kot so bili še pred leti. Pogovarjajo se le o materialnih stvareh in o tem, kaj bi še storili, da bi mogli kupiti to in ono, četudi ne potrebujejo. Izjeme so tisti, ki kažejo videz, da bi hoteli govoriti še o čem drugem. Pa celo ne upajo odkrito govoriti niti z nekdanjim dobrim prijateljem ali celo sorodnikom. Željo po razgovoru zakrijejo z videzom popolne brezbrčnosti do vsega. Očitno je, da drug drugemu ne zaupajo. Postali so „duhovni roboti“. Svojeje razuma ne uporabljajo več samostojno.

Na vprašanje obiskovalca, kako je npr. s samoupravljanjem, z novim redom in na druga podobna vprašanja ne daje odgovora. Le ironični nasmeh, zamah z roko in nato spretno preokrenejo predmet razgovora.

Zakaj vse to? Eden glavnih vzrokov je, da je vse ozračje nabito s pretvarjanjem in lažjo v družbi in v službi, na sestankih, zborovanjih in v javnih občilih. Potvarjajo se posamezniki med seboj, ker si ne zaupajo. V navado in rutino je prišlo, da ploskajo tudi tedaj, ko se zavedajo, da morajo poslušati laži. Vodilni pa zopet varajo in govorijo neresnico, ker so v večni nevarnosti, da bi jih resnica uničila. Zato tudi oni zavestno govorijo neresnico. Kot primer navedemo govor Dolanca, ki ga je imel nedavno. Zatrjeval je, kako raste število članov KP in pokazal s posebnim poudarkom na to, da je med novimi člani večina mlajših ljudi. S tem naj bi dokazoval, kako raste število zavednih članov partije. To pa ni res. Saj je splošno znano, da npr. vsak študent ve, da je treba poiskati partijsko legitimacijo, če hoče dobiti podporo; tudi pri študiju, in večkrat celo pri izpitih, partijska legitimacija namoderna znanje. Da ne govorimo o pomembnosti tega papirja, ko prizadeti išče službo. In to gre naprej, do napredovanja v službi, do preместitve ali nepremestitve, do možnosti dobiti stanovanje, itd. Pa ne samo pri študentih. Povsod je ista pesem.

Ob 35 - letnici varšavske vstaje

Ko se je pred 40 leti — 1. septembra 1939 — začela druga svetovna vojna in so Poljaki po enomesni obrambi Varšave podlegli nemško-sovjetskemu skupnemu napadu, je večina vojakov prešla v nemško oz. sovjetsko vojno ujetništvo, mnogo prebivavstva se je razbežalo po svetu. Čez desetisoč oficirjev so sovjeti pobili v Katynu, druge so razmetali po „Gulagu“ taborišče predvsem po Sibiriji, odkoder jih je potem rešila — po napadu Hitlerja na Sovjetijo — šele poljsko-sovjetska pogodba. Po njej je organiziral svojo vojsko gen. Anders in jo iz Sovjetije izpeljal na Bližnji vzhod za vojne operacije v Egiptu (Tobruk) in v Italiji (Monte Cassino), kjer so odprli zavezniškim pot v Srednjo Evropo, za kar so dobili potem plačilo to, kar imajo danes: domovino kot sovjetsko vazalsko „republiko“ in emigracijo.

Toda narod doma se je takoj po porazu začel organizirati za oborožen odpor proti okupatorju. V obupnih razmerah najkručeje nacistične okupacije je uspelo Poljakom ustanoviti svojo „vojsko v domovini“ (Armja krajowa), ki jo je vodil gen. Bor-Komorowski. Zbral je tajno v podzemlju armado 350.000 vojakov, ki so bili pripravljene na prvi mig zavezniškim upreti se nemškemu okupatorju in pomagati zavezniški vojski pri osvoboditvi Poljske in Evrope. Rečeno jim je bilo — in držali so se tega — naj čakajo na znamenje, dano od njihove eksilske vlade v dogovoru z zahodnimi zavezniki. Oprezno in vztrajno so organizirali največji odpor proti nacistom v Evropi in čakali na priložnost, da udarijo na nacistično vojsko. Sovjetski radio je že leta 1944 pozival Poljake na oborožen nastop, toda kakor se je pokazalo, je bilo to namerno izzivanje. Ko je sovjetska vojska podila iz nemško vojsko do samih predmestij Varšave in je tudi eksilska vlada bila mnenja, da se bliža odločilni trenutek za osvoboditev domovine, je 1. avgusta 1944 dal poveljnik vojske v domovini gen. Bor-Komorowski ukaz za napad, za končni obračun z Nemci. Takoj prvi dan se je vzdignilo 40.000 vojakov, katerim so se pridružili tudi takoj civilisti v napad, čeprav niso imeli težkega orožja in ne dovolj municije. Toda računali so na pomoč sovjetske vojske, ki je stala tik na robu mesta in ki je tako močno pozivala na odpor. Toda, ko se je boj začel, se je zabarikadirala pred mestom in ves čas bojev ni spremenila pozicij. Ne samo, da sovjeti niso hoteli pomagati poljski vojski v domovini, niso dovolili niti poljski vojski, ki se je v Sovjetiji zbirala okoli komunističnih politikov in vstopila v Rdečo arma-

Tako pretvarjanje in laž preideta v meso in kri pri študentu in mlademu človeku sploh, ki laže, da je za partijo, ko se vpišuje vanjo, ker bi rad podpora ali pozneje službo. Tudi fašistična in nacistična legitimacija sta bili ključ, ki je odpiral vrata na univerzo, v službo, pri napredovanju. Ali ni tak ključ tudi legitimacija komunistične partije? Nobenega dvoma ni, da bi niti v Sloveniji niti v Jugoslaviji ne zavladali komunisti, če ne bi bilo Jaltskih dogovorov in če ne bi sovjetska vojska zavzela Beograda in ustoličila na oblast Titove partizane. Šetince pa si še danes drzne govoriti neresnico, ko je nedavno trdil, „da je Zveza komunistov vodilna sila, ki ni prišla na oblast s tujo pomočjo.“ Prav šetince, najplodovitejši pisec in govornik v zadnjih letih, ki ima skoro v zakupu postavljati stvari na „pravo mesto“, je natresel že toliko potvorb in neresnic, da bi zbrane v knjigo presegle najboljše leksikon.

Na vse to nas je posebej spomnila knjiga, ki nedvomno spada med vrhunske dosežke komunistov v potvarjanju zgodovine. To je knjiga, ki je izšla lani v Beogradu pod naslovom „Pukotine kraljevstva“ (Razpoke kraljevine). V

do, da bi smela stopiti v boj za pomoč svojim rojakom. Da, niti zahodnim zaveznikom, ki so prosili sovjetske zaveznike za dovoljenje, da bi smela njihova letala pristajati na poljskem-sovjetskem prostoru in od tam pomagati vojskujočim se Poljakom z orožjem, tega niso dovolili.

Tako so bili poljski domorodci popolnoma sami. Borili so se hišo za hišo, ulico za ulico, ni bilo ne dovolj močne povezanosti med borci ne orožja. Nemci so imeli proste roke za borbo, ker jih ni ta čas nadlegovala Rdeča armada, ker je tej šlo v račun, da Nemci pobijejo nekomunistične Poljake in njih vojsko v domovini, odvisno od vlade v Londonu. Proti nemškimi tankom so se Poljaki, vojaki in civilisti, tudi dijaki, skavti in otroci, borili kakor so se znali in mogli. Z nafto so polivali tanke in z noži so nastopali proti brzostrelkam. Heroični boji, kot jih ni dotedaj videla poljska zgodovina. Tedaj je napisal poljski borec Jasinski tisti sonet, ki je bil v več jezikih preveden že tedaj in so ga oddajali po londonskem radiju, a je bil naperjen proti londonski radijostaji kot taki:

Speve pogrebne vrzite že iz avdicije!
Duha imamo dovolj, še za vas ga nam ostaja.

Ploska tudi ni treba! Hočemo — municije!

In te ni bilo. 63 dni je trajala ta neenaka borba in je v njej padlo okrog 250.000 Poljakov (med njimi npr. največji pisatelj J. Bandrowski, ki sva ga z F. Vodnikom že pred vojno prevajala v slovenščino, in dva sinova — skavta — pred meseci umrlega zastopnika londonske vlade v Buenos Airesu, našega prijatelja gen. Jacyne itd.). In Varšava je bila porušena, tudi kraljevski grad. Ko že ni bilo več rešitve in upanja, se je gen. Bor-Komorowski vdal — Nemcem, ne sovjetski Rdeči armadi.

Takšen je bil ta heroičen odpor Poljakov pred 35 leti, ki je vstopil v zgodovino kot eno najbolj junaških in tragičnih dejanj za svobodo naroda v drugi svetovni vojni. Bila je to borba za poljsko državo, za evropsko civilizacijo in tradicionalno poljsko kulturo. Draga cena. Toda svetel zgled je ostal, kakor je ostal tudi temen cinični zgled barbarstva perfidne Rdeče armade, ki je mirno pustila pobiti cvet poljskega naroda.

Slovinci se ob spominjanju varšavske vstaje klanjamo heroičnim borcem za svobodo in globoko sočustvujemo s tragiko poljskega naroda, ki je zdaj še prav tako zvest tej domovinski in krščanski tradiciji.

td

njej opisuje avtor Nikola Milovanović delo obveščevalnih služb na ozemlju Jugoslavije med vojno. Knjiga obsega preko 370 strani. V kazalu oseb, ki so omenjene v knjigi, je na straneh od 363 do 373 tudi kratka predstavitev posameznikov. Pri dr. Korošču npr. navaja, da je kazal svoje nazadnjaštvo in protinarodno delovanje, ker je kot notranji minister preganjal komuniste; za Vladimirja Vauhniko (Nevidna fronta) trdi, da je bil v nemški obveščevalni službi, kar je ravno nasprotno res.. Višek je dosežen pri predstavitvi dr. Natlačena, ki ga je okt. 1942 umoril v Ljubljani na njegovem stanovanju komunistični atentator. Nikola Milovanović predstavi pokojnega dr. Natlačena takole: „Natlačen Marko je bil vplivni funkcionar Slovenske klerikalne stranke in ban Dravske banovine v Kraljevini Jugoslaviji. Še pred kapitulacijo vojske Kraljevine Jugoslavije se je ponudil na razpolago okupatorjem in bil njihov zvest sodelavec. Skupno z okupatorji in kvizlingi je pobegnil iz domovine.“

Med komunističnimi tovarnami laži in varanj bosta slovenska in jugoslovanska blizu svetovnega prvenstva.

M. S.

Iglesia y sindicalismo

El nuncio apostólico en la Argentina, mons. Pío Laghi dijo recientemente que el reciente documento del equipo episcopal de pastoral social sobre la situación de los sindicatos argentinos "es una enseñanza" porque si bien "la Iglesia no entra en temas sindicales, económicos o políticos" sí lo puede hacer "desde el punto de vista ético y moral".

El representante del Vaticano, entrevistado en un programa de TV respondió al interrogante de si ese documento no representaba una intromisión de la Iglesia en un problema que corresponde al Estado, señalando en primer lugar, que "el Estado tiene su autonomía y las leyes están hechas por los órganos legislativos".

"La Iglesia —afirmó seguidamente— tiene el derecho y el deber de abrir sus ventanas sobre estas realidades terrenales, ya que es una Iglesia que llama al 'verbo internato' una Iglesia que se desarrolla en la tierra."

"Entonces —reafirmó el nuncio apostólico— la Iglesia tiene el derecho y el deber de explicar su pensamiento desde la fe, desde el Evangelio, desde esta tradicional doctrina social cristiana."

JUGOSLOVANSKI DISIDENTI

Poročali smo že, da se Mihajlov nahaja v ZDA (Arlington, Virginija) in da ima tudi namen vrniti se nazaj ter tam voditi legalni boj za demokratizacijo Jugoslavije. Prejšnji mesec — 19. julija — je poslal v objavo listu The New York Review of Books (XXVI, 12) posebno pismo ameriški javnosti, ki da naj se zavzame za jugoslovanske disidente in naj jim pomaga. Že pred časom (22. februarja) je v intervjuju z urednikom iste revije izrekel prošnjo, naj bi pomagali jugoslovanskim disidentom, da pridejo bolj v stik z zahodnimi univerzami, ustanovami in publikacijami, zdaj pa je naslovil na javnost naravnost poziv v tem smislu.

Med drugim piše:

„Položaj jugoslovanskih disidentov je precej različen od položaja disidentov v drugih komunističnih državah. V centralističnih režimih, kot so Sovjetska zveza in mnoge vzhodne države, sta politična kontrola in ugled vlade važnejša kot gospodarski uspehi. Uradno v teh državah ni brezposelnosti, ker je ta uspešno prikrita, ko pogostoma deset ljudi naredi in zasluži toliko, kot en sam človek v uspešnejšem ekonomskem sistemu. Če je kdo v Sovjetski zvezi nezaposlen več kot tri mesece, ga postavi pred sodišče in ga obdolžijo kršenja 'proti-parazitskega' zakona.“

V Jugoslaviji so danes pogoji drugačni. Komunistična stranka ima popolno oblast nad gospodarsko dejavnostjo, vendar se v ta namen poslužuje tržne ekonomije. Po zadnjih podatkih je v Jugoslaviji 12% nezaposlenih, poleg tega je skoraj milijon 'delavcev-gostov' v državah Zapadne Evrope. Jugoslovanski disident, znanstvenik ali pisatelj, potem ko je izpuščen iz zapora ali odpuščen iz službe, ne more dobiti drugega dela, niti kot ročni delavec, kot to zmorejo sovjetski disidenti. V mnogih primerih se jugoslovanskemu disidentu tudi odreče pravica do potnega lista, da ne more iz države.

Jugoslovansko gibanje disidentov je zelo močno, a zapadno javno mnenje je precej manj o njem, kot o podobnih gibanjih v drugih državah. Več desetih univerzitetnih profesorjev, pisateljev, znanstvenikov iz Beograda, Zagreba in Ljubljane je pred nedavnim izgubilo svoje službe zaradi političnega ali ideološkega prepričanja. Brez podpore iz zahoda imajo malo upanja, da bi se kakorkoli zaposlili v Jugoslaviji ali pa se izselili. Svoboda kretanja, kot jo imam jaz, je prava izjema v Jugoslaviji.“

Mihajlo Mihajlov se v nadaljevanju pokaže velikega privrženca misli, da stoji Jugoslavija pred važno odločitvijo „premika v smeri demokracije ali totalitarizma.“ Verjame, da se bo „Ju-

goslavija tako kot l. 1948 znala otresti sovjetskega vpliva. Piše namreč:

„Disidenti so pripravljene — zavestno ali nezavestno — no novo '1948': upajo, da bodo lahko zdrobili enostrankarski monopol in predrugičili deželo v pluralistično družbo. Zato je tembolj važno, da Zapad prične podpirati jugoslovanske disidente in z njimi lojalno sodelovati. Osebo sem namreč prepričan, da bodo dogodki v Jugoslaviji globoko vplivali na bodočnost tako zahodne kakor vzhodne Evrope, vključno Sovjetske zveze.“

Zato predlaga, naj „to sodelovanje organizirajo po znanstvenih-raziskovalnih projektih ali pa po izrednih pisateljskih stolicah. Mnogo bi koristilo bodočnosti demokracije v moji domovini in tudi v svetu, če bi jugoslovanski disidenti bili povabljeni v zapadne države. Bilo bi tudi zelo pomenljivo za Zapad, stopiti v stik z jugoslovansko znanostjo in našimi tradicionalnimi vrednotami.“

Ne vemo, kako naj bi se tako povabilo izpeljalo pod sedanjim režimom. Ali bi današnja državna uprava pustila takega, ki ga je vrgla iz službe, v inozemstvo, če bo vedela, da je dotični povabljen na kakšno univerzo? In če ga bi, ali se dotični ne obsodi za emigranta in s tem izgubi področje svojega pravega delovanja? Kvečjemu, da ga Jugoslavija sama izžene, kakor Sovjetska zveza svoje „disidente“?

Kljub temu Mihajlo Mihajlov predlaga ameriškim državljanom, da naj „ustanovijo komite za organiziranje in koordiniranje takega sodelovanja“. Sicer ve, da „bodo obdolženi vmešavanja v notranje zadeve države...“, toda: „Ali sploh more kdo argumentirati, da gnotna ali moralna podpora zapadnih intelektualcev svojim nezaposlenim bratom in sestram v nedemokratskih deželah predstavlja nedopustno vmešavanje?“

Zaključuje Mihajlov svoj poziv s stavkom: „To je problem posredovanja v prid skupine ljudi, katerih ohranitev bo mogla odločiti politično bodočnost Evrope.“

Na gornji predlog so člani Mednarodne demokracije, organizacije, ki podpira osebe, ki delajo za demokracijo pod diktaturami v svetu, osnovali Komite za podporo jugoslovanskim disidentom. Ta komite sestavlja seznam akademskih stolic in institutov, kakor tudi ustanov in profesionalnih organizacij, ki bi bile interesirane objavljati spise jugoslovanskih demokratskih disidentov ali jim pomagati na kak drug način. Naslov: The Democracy International Committee to Aid Yugoslav Democratic Dissidents, c/o Willkie Memorial of Freedom House, 200 West 40 Street, New York, NY 10018.

ZADNJA VEST

Zaporno povelje proti Mihajlo Mihajlovu

Jugoslovanske oblasti so izdale zaporno povelje svarilo Mihajlovu, da nega režima pisatelja Mihajlo Mihajlovu, ki se tačas nahaja v ZDA. Beograjski pravni krogi so v ponedeljek 6. t. m. zatrjevali, da je bil ta odlok izdan zaradi sovražne propagande proti državi. 46-letni pisatelj naj bi vzpostavil zveze z emigrantskimi organizacijami v inozemstvu in razširjal lažne vesti

proti državi in njenemu vodstvu. Inozemski opazovalci smatrajo, da je zaporno povelje svarilo Mihajlovu, da se ne vrni. Državo je zapustil legalno maja 1978. Predaval je v ZDA, ZR Nemčiji, Franciji, Italiji in Angliji. Doma je bil trikrat zaprt. Po zadnji obsodbi na deset let zapora je bil po sedmih letih in pol izpuščen na svobodo.

Slovenska kulturna akcija
v sezoni srebrnega jubileja

Murna se spominjamo

ob 100-letnici rojstva pesnika
JOSIPA MURNA ALEKSANDROVA

- pozabljeni dnevnik pesnikov (France Papež)
- pomladanska slutnja

Murnova pesem v besedi in podobi

2. kulturni večer
sobota, 18. avgusta ob 20
literarni in gledališki odsek

gornja dvorana
Slovenske hiše

Slovensko zavetišče

Dr. Gregorija Rožmana

PRAZNUJE

v nedeljo, 26. avgusta

10. obletnico blagoslovitve temeljnega kamna in 5. obletnico odprtja zavetišča

Ob 11.30 sv. maša za žive in rajne odbornike in člane, nato kosilo.
Prinesite s seboj pribor — tudi žlico.

Slovenski podjetniki želijo, da bi njihove razstavne prostore na EXPOSLOVU 79 pripravili in okrasili slovenski strokovnjaki. Vodstvo razstave bo nagradilo najboljše urejene stande z bogatimi nagradami za tiste, ki jih bodo uredili. Vabimo vse absolvente in študente arhitekture, likovne umetnosti, scenografije i. pd., da se čimprej prijavijo v SLOGI in tako stopijo v stik s podjetniki, ki iščejo njihovega sodelovanja.

Avtomobili in motorni čolni — velika izbira doma- čih in tujih znamk. — Jahte, jadrnice in trailerji.

LOMAS DE ZAMORA
Av. Hipólito Yrigoyen 8820
T. E. 243-0270/1433

AUTONAUTICA

Kredit na 12 mesecev, brez obresti. Smo zastopniki — JOHNSON IN TARRAB.

EZEIZA
Ruta 205
(nasproti postaje Ezeiza)

PEVSKO GLASBENI FESTIVAL

V SOBOTO, 18. AVGUSTA, OB 20.30 URI V SLOVENSKI HIŠI

žica. To je lahko stališče posameznika, množica ga ni sposobna. Drugo možno stališče je zavzeto sodelovanje pri gradnji socializma. Videli smo, kako je to dvoumno in kakšne pomisleke nam vzbuja. Kakšnega kristjana oblikovati danes? Morda bomo na koncu laže odgovorili na vprašanje.

Danes in jutri

Ti pomisleki imajo svojo težo. V njih se izraža naša upravičena zahteva po svobodi, pravičnosti, enakopravnosti. Povedani so v želji, da bi bila naša družba iz dneva v dan bolj demokratična in bolj napredna.

Kristjani smo del te družbe. V njej moramo igrati svojo vlogo, kajti tu nismo po golem naključju in brez cilja. V ta prostor in v ta čas nas je postavil Bog. Če živimo danes, v teh zadnjih desetletjih 20. stoletja v družbi z določenim gospodarskim in političnim sistemom, če se soočamo z določenimi problemi in težavami, živimo zato, ker je Bog zelo konkretno hotel te probleme in težave za nas. Družba, ki v njej živimo, in problemi, ki jih srečujemo, nam narekuje poslanstvo in temu poslanstvu se ne smemo izneveriti. Če bi ga zanemarili, bi se izneverili Bogu. Ni treba tožiti nad tem časom in se ozirati nazaj. Nikoli ni bilo lahko biti zares kristjan. Bog je hotel, da živimo v tem zgodovinskem trenutku in v tem političnem okviru. Tu moramo delati,

tu moramo opraviti poslanstvo, ki nam je zaupano, kot zvesti in modri služabniki (Mt 24).

Kakšno je to poslanstvo? Poleg splošne naloge, ki jo ima vsak član družbe, da ustvarja materialne, moralne in kulturne vrednote (pri vsem tem sodelujemo z drugimi), imamo kristjani posebno poslanstvo, ki izhaja iz vere v Jezusa Kristusa in iz upanja, ki je v nas.

1. Tej družbi lahko prinesemo novo razsežnost smisla in upanja. Veliko govorimo o gradnji socializma, o humanistični družbi, o napredku. Toda če opustimo abstrakcije in stopimo na realna tla in se vprašamo, kaj to pravzaprav pomeni, bomo morda priznali, da gre navsezadnje in v najboljšem primeru za višjo obliko potrošniške družbe. Če odgrnemo to humanistično kopreno, ki vanjo nenehno ovijamo socialistično družbo, vidimo, da se to končno zreducira na dejstvo, da bomo tedaj vsi dobro jedli in dobro pili, da si bomo lepo uredili življenjsko okolje, da bomo živeli v bratstvu in prijateljstvu z vsemi, da bomo svobodno ustvarjali kulturne in estetske vrednote. Lepo, vendar, je to zadosti za človeka in civilizacijo, ki sta zapisana smrti? Kakšen smisel ima vse to, če ima smrt zadnjo besedo? Temu človeku in tej civilizaciji kristjani prinašamo upanje, ko mu oznanjamo, da človek ni na svetu zato, da preide iz kamene v atomsko dobo, da gradi imperije in civilizacije,

NOVICE IZ SLOVENIJE

(Nad. z 2. st.)

LJUBLJANA — S 15. julijem so podražili v Jugoslaviji naftne derivate za okoli 30 odstotkov. Tako velja sedaj liter superbencina 13,50 din, liter navadnega pa 12,50. Letalsko gorivo so povišali kar za 84 odstotkov — to pa zato, da bi ga bilo dovolj na trgu — se-

veda bo tudi dovoljeno „prosto oblikovanje“ cene vozovnic.

METLIKA — V Metliki imajo najstarejše slovensko gasilsko društvo. 110-letni jubilej so metliški gasilci praznovali 2. julija; za jubilej jim je gradbeno podjetje iz Metlike predalo novo avtomobilsko cestno. Slovenski gasilski muzej je dobil nove prostore v gradu.

Slovenski dom v San Martínu

PRIJATELJSKI VEČER Z DOMAČIMI KOLINAMI

V SOBOTO, 1. SEPTEMBRA OB 20.30 URI
SODELUJE ORKESTER "Z LATA ZVEZDA" (bivša Planika)

Po večerji vesela družabnost.

Klobase za dom se bodo prodajale v soboto od 8 do 13 ter od 16 dalje

12. DAN ZVEZE SLOV. MATER IN ŽENA

1. SEPTEMBRA V SLOVENSKI HIŠI

ob 18 razstava slik ge. Terezije Voršičeve v mali dvorani
ob 19 sv. maša za naše matere in žene
ob 20 spored pod geslom

"ZA ČETRTI IN PETI ROD"

v veliki dvorani.
Večerja.

Vstopnice dobite pri odbornicah Zveze in v upravi Oznanila v Slovenski hiši.

Contador

ZA INDUSTRIJSKO PODJETJE

Dobri izgledi. Starost do 35 let. Curriculum vitae in pogoje pismeno na: "M. F.", Larrazábal 2024/80, C. P. 1440 - Capital.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Zedinjena Slovenija opozarja, da pripada posmrtnina, ki je bila na zadnjem običnem zboru določena v višini \$ 200.000 (dvajset milijonov starih pesov), samo za one člane, ki na dan smrti niso bili s članarino v zaostanku več kot tri mesece.

Naši naročniki,

ki so tudi ČLANI KREDITNE ZADRUGE SLOGA, morejo plačati naročnino za naš list, oglašje in prispevke za tiskovni sklad tudi preko Zadruga. Plačilo morejo izvesti z osebnim naročilom v PISARNI ZADRUGE, pismeno ali telefonsko.

UPRAVA SVOBODNE SLOVENIJE

ESLOVENIA LIBRE

Editor y director: Miloš Stare

Redacción y Administración:

Ramón L. Falcón 4158
1407 Buenos Aires
Argentina

T. E. 69-9503

Uredniški odbor:

Miloš Stare, dr. Tine Debeljak,
Slavimir Batagelj in Tone Mizerit

Correo
Argentino
Central (B)

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824

Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual N° 1.419.886

Naročnina Svob. Slovenije za 1. 1979: za Argentino: 38.000.—, pri pošiljanju po pošti \$ 43.000.—, ZDA in Kanada pri pošiljanju z avionsko pošto 30 USA dol.; obmejne države Argentine 25 USA dol.; Avstralija 35 USA dol.; Evropa 32 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 24 USA dol.

Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, 1101, Buenos Aires, T. E. 33-7213.

KREDITNA ZADRUGA

"SLOGA" z o. z.

BME. MITRE 97

RAMOS MEJIA

T. E. 658 - 6574

URADNE URE:

PONEDELJEK, SREDA IN PETEK
OD 15. DO 19. URE.

Prosimo, poravnajte
naročnino!

V Slovenskem domu v Carapachayu

bo v NEDELJO, 26. AVGUSTA
po sv. maši skupno

DRUŽINSKO KOSILO

Prisrčno vabljeni!

sdo Ramos Mejía sfz

vabita na

IX. MLADINSKI DAN

NEDELJA, 26. AVGUSTA

Ob 9.00 mladinska sv. maša
Ob 10.00 tekmovanje v odbojki
Ob 12.30 skupni asado (vstopnice v predprodaji)
Ob 18.00 kulturni program

Nato družabni del s sodelovanjem

orkestra "TRIGLAV"

Lepo vabljeni!

UGODNO

prodam zemljišče

Ruta 8 — San Martín

T. E. 651-5154

Klicati po 19. uri.

JAVNI NOTAR

FRANCISCO RAUL
CASCANTE

Escribano Público

Cangallo 1642 Buenos Aires

Prtiličje, pisarna 2

Tel. 35-8827

Prof. dr. JUAN
JESUS BLASNIK

špecialist za ortopedijo
in travmatologijo

Marcelo T. de Alvear 1241, prtiličje
Capital Federal
Tel. 393-3536

Ordinira v torek, četrtek in soboto
od 17. do 20. Zahtevati določitev
ure na privatni telefon 666-4366.

(Bo še)

RUSI GROZIJO ZAHODNI EVROPI

ATOMSKA NEVARNOST IN PETROLEJ

Moskva je te dni zagrozila zahodni Evropi, da bo cilj ruskih atomskih raket, v primeru da bi prišlo do jedrskega konflikta „povzročena s strani ZDA“.

Tako je namreč zapisano v dolgem članku, objavljenem v reviji „Sovjetska Rusija“. Ta članek ugotavlja, da je vsa zahodna Evropa natrpana z ameriškimi raketami modela Cruise in drugimi podobnimi. Te rakete so srednjega doseg, torej preventivnega značaja, vendar postanejo prav zato „adicionalni cilj naših sil, če bi prišlo do vojne“.

Ta nevarnost za Evropo se je še povečala, pravi članek, odkar je v veljavi nova ameriška strategija, ki smatra Bližnji vzhod za področje, na katerem ima Washington „pravico vsak čas u-

porabiti silo“.

Revija obtožuje ZDA, da potom NATO poriva države zahodne Evrope vedno bolj „proti sodčnu smodnika, ki ga predstavlja Bližnji vzhod.“ Sovjetski komentarij ostro kritizira ameriško strategijo, po kateri je „temeljni objekt države članice NATO ta, da Sovjetski zvezi preprečijo, da bi dobila pod svoj vpliv petrolejska polja na Bližnjem vzhodu“.

Prebrisan pa „Sovjetska Rusija“ o pominja evropski Zahod, da bi v primeru konflikta na Bližnjem vzhodu prišlo do vojne „kot v Vietnamu“, katere posledica bi bila ta, da bi Evropa hipoma ostala brez petroleja, „brez katerega ne more živeti, medtem ko ZDA arabski petrolej ni potreben“.

V Jugoslaviji zamrznjene cene in plače

Poročali smo že o težkih gospodarskih problemih, s katerimi se morajo spoprijemati gospodarstvi in finančni strokovnjaki v Jugoslaviji. Najmanj 12 milijard DM primanjkljaja v trgovinski bilanci za letošnje leto upravičeno povzroča skrb odgovornim za gospodarsko vodstvo države.

Jugoslovansko gospodarstvo je v letu 1977 in 1978 zaradi svoje ekspanzivnosti močno narastlo. Res se je istočasno posrečilo zvišati produktivnost in zaposlitev za 4%. Kljub temu se je število brezposelnih v državi zvišalo na 735 tisoč. Evropski gospodarski strokovnjaki smatrajo v jugoslovanskem gospodarstvu kot največji problem inflacijo, ki se je leta 1977 dvignila na 14%, lani na 16%. Isti gospodarski strokovnjaki močno dvomijo, da bi se uresničila napoved jugoslovanske vlade, da bi se do konca leta inflacija znižala na 13%, ker je že v prvi polovici letošnjega leta dosegla 19%. Vračanje delavcev iz inozemstva tudi vpliva na število brezposelnih. Šaj se je leta 1977 vrnilo 45.000 delavcev, lani pa 25.000. Letošnje število še ni znano, vendar cenijo, da je delavcev iz Jugoslavije, takoimenovanih „Gastarbeiterjev“ v evropskih državah

le še nekaj nad 800.000. Zunanji dolgovi Jugoslavije znašajo več kot 11 milijard dolarjev.

K navedenim ugotovitvam je dodati še tri negativne postavke: nizek pridelek pšenice v letošnjem letu, potres v Črni gori in podražitev petroleja, ki ga mora Jugoslavija uvažati dve tretjini količine, ki jo potrebuje.

Jugoslovanske oblasti so doslej napravile v prvih mesecih letošnjega leta nekaj poizkusov za stabilizacijo gospodarstva. Med drugim so poostrele uredbe glede kreditne politike, v zadnjem času pa so podvezle tudi mere za znižanje potrošnje bencina.

Polletna bilanca letošnjega leta je izvedla radikalnejše mere. Smo že poudarili, da je samo v prvi polovici leta inflacija dosegla 19% poleg drugih močno negativnih postavk v polletni bilanci.

Po dogovoru Beograda s posameznimi republikami so bile izdane v prvih dneh tega meseca uredbe o prepovedi zvišanja cen. Tudi plače so po novih uredbah zamrznile po stanju z dne 3. avgusta. Kako se te uredbe izvajajo praktično in s kakšnim učinkom zaenkrat še ni znano.

ŽELJA PO STATUSU POSPEŠUJE GOLJUFIJE

Londonski „Guardian“ v številki 21. julija objavlja pod gornjim naslovom dopis svojega dopisnika v Beogradu Michaela Dobbsa, v katerem beremo:

„Eden od najhitrejših načinov za pridobitev denarja v tej družbi, ki bi naj bila socialistična, je izkoriščanje obsedenosti mnogih preprostih Jugoslovancev, ki se pehajo za višjim statusom in pridobivanjem.“

Dodajte še dostikrat silno zamotano birokracijo in lahkovnost mnogih meščanov prvega rodu in tako dobite dobičkonosno industrijo goljufij in prevar vseh mogočih vrst. Vedno številnejša armada goljufov — med najnovejšimi primeri imamo laži-zdravnike, ekonomiste, inženirje, vozače taksijev, lastnike hotelov in časnikiarjev — povzroča velike skrbi pravi jugoslovanski policiji.

Ljubodrag Jeremić, star 33 let, je na primer ustanovil donosno podjetje, ki je prodajalo stavbišča za vikende na dobrih položajih vzdolž reke Donave. Njegovi oglasi v beograjskih listih so privabili mnogo interesentov, ki so hoteli uresničiti svoje sanje o pridobitvi višjega statusa, ki ga prinaša počitniška hiša na podeželju.

Navdušene interesente je popeljal na ogled stavbišča, nato je od njih zahteval skromen polog tudi do višine 500 funtov, kar je pač bilo odvisno od velikosti stavbišča, lahkega dostopa do reke in rodovitnosti zemlje in zatem — je Jeremić izginil. Zaradi visokega števila obsojenih goljufov, podobnih Jeremiću, se mnogi Jugoslovanci sprašujejo, koliko goljufov še vedno deluje na svobodi. Glavni inšpektor beograjske policije Savo Mirošević je komentiral: „Teško je reči. Toda dejstvo je, da zdaj odkrivamo vedno več ljudi, ki skušajo to ali ono dokazati s ponarejenimi listinami. Tudi število organiziranih skupin, ki se ukvarja s ponarejanjem listin, narašča.“

Najbolj običajna goljufija je verjetno laži-zdravnik. To kaže na visoko spoštovanje, ki ga zdravniki uživajo v Jugoslaviji, in tudi na dolge vrste pred zdravniškimi čakalnicami.

Radoslav Garčević, brezposelni deželan, je znal lepo izkoristiti želje mno-

gih Jugoslovancev, da bi imeli za prijatelja kakšnega zdravnika. Obleden v bel plašč z značko „Dr. Garčević“ in uporabljaljoč medicinske izraze, ki se jih je naučil iz medicinskega slovarja, se je sprehajal po bolnišnicah in ljudi, ki jih je ob tej priložnosti spoznal, vabil domov na kavo.

Nato je, kakor pravi policija, te nove prijatelje prosil za posojila od 25 do 250 funtov. Večina mu je radevolje ustregla in veri, da bi takšna usluga mogla zagotoviti preferenčni postopek, če bi zboleli.

Teh posojil „Dr. Garčević“ ni nikoli vrnil — in zdaj je v zaporu.

Bolj vznemirljiv je primer Nešete Muharemagića, ki je dejansko delal v bolnišnici cela tri leta, čeprav za ta položaj ni imel potrebnih kvalifikacij. Zatem, ko je dve leti študiral anatomijo, je ponarenil zdravniško diplomu in dobil službo kot splošen zdravnik. Na sodni obravnavi proti njemu so njegovi kolegi izjavili, da je delo opravljal kar zadovoljivo.

Resnični profesor sociologije Svetozar Stojanović, ki ga je beograjska univerza suspendirala zaradi ostre kritike, ki jo je izrekel o jugoslovanski družbi, pripisuje vedno večje število goljufov navdušenju ljudi za razred in status.

„Vsakdo si skuša pridobiti to ali drugo diplomu. Zdravniki ali pravnik uživa velik ugled v državi. Po mojem mnenju ta pojav tudi kaj pove, kako rutinski so postali mnogi poklici. Mnoge naloge, ki jih mora opravljati zdravnik, ne zahtevajo več znanja, kot ga na primer ima prometni policist. Marsikatero nalogo, ki jo opravlja zdravnik, bi prav tako lahko opravljal medicinski tehnik.“ Tako profesor Stojanović!

Lahkota, s katero goljufi delujejo v Jugoslaviji, je tudi proizvod spoštovanja, ki ga na Balkanu uživajo uradni papirji. Za mnoge uradnike je preizkus izvirnosti — štampiljka.

Ni treba posebej povedati, da se štampiljke dajo z lahkoto ponarediti. Kakor je poudaril inšpektor Mirašević: komaj kak javni dokument obstaja, ki ni bil nezakonito kopiran. Vse, kar se

MEDNARODNI TEDEN

V CIBANONU ne morejo priti do miru. Zadnje dni je prišlo do novih spopadov, to pot med sirijskimi četami in krščanskimi desničarskimi formacijami. Za tem je neka gveriljska skupina, v samem središču glavnega mesta Beirut, z granatami in avtomatičnim orožjem izvedla napad na iraškega poslanika, ki je bil vsled te akcije težko ranjen.

IRANSKA MUSLIMANSKA VLADA nadaljuje s svojo čistko položaja. To pot so prišli na vrsto tuji časnikiarji, katerih delo je zelo omejeno vsled novega tiskovnega zakona. Preden bo tujemu časnikiarju sploh dovoljeno vstopiti v Iran, ga bodo temeljito „preiskali“. Kadar bo intervjuval kako iransko osebnost, bo moral to vedno storiti vprično „islamskega vodiča“. Časnikiarji, ki bodo v svojem pisanju poneverjali poročila o iranskem življenju, bodo aretirani in sojeni.

JUDJE imajo poleg drugih sedaj problem še z draginjo. Tako je pretekli ponedeljek bila razglašena splošna stavka zaradi draginje. Po uradnih statistikah je vsaj tretjina izraelskega prebivalstva stavkala.

MANJŠINSKA VLADA dmokrščanskega ministrskega predsednika Francesca Cossiga v Italiji je prestala svoj prvi izpit. Dobila je zaupnico tako v poslanski kot v senatski zbornici rimskega parlamenta. V senatu se je glasovanje izteklo s 153 glasovi proti 118. S tem je bila zaključena doslej najdaljša kriza italijanskega ustavnega življenja, saj je trajala od 31. januarja do 12. avgusta.

V ČILE je predsednik general Pinochet izjavil, da dokler bo on na vladi, ne bo dovolil povratka v demokracijo. To bi, po njegovem, pomenilo „prepuštili vse na srečo ali nesrečo psevdodemokratov, katere vodijo le osebne ambicije.“

EKVADOR je prav te dni prešel iz vojaškega sistema v demokratično življenje. V petek desetega t. m. je namreč nastopil kot predsednik 39-letni Jaime Roldós, katerega značilnost je, da nima nobene politične ne vladne izkušnje. Vprašanje je, če bo neizkušeni mladenič mogel voditi državo, katero so zadnjih devet let nadzirale vojaške vlade. Ob priliki nastopa so se v Quito zbrali posebni zastopniki, državniki in veljaki vseh ameriških držav, ki so Roldosu želeli obilo sreče.

V BRAZILU je odstopil minister za planifikacijo Mario Simonsen, vsled hude gospodarske krize. Simonsen je bil svojčas imenovan kot „oče brazilskega čudeža“. A temu čudežu je naredila konec zlasti petrolejska kriza, ki hudo tare skoro vse zahodne države. Opozicija v Brazilu je z veseljem pozdravila Simonsenov odhod, resni opazovalci pa se sprašujejo, kako bo država, ki je v zadnjih letih doživela hud razmah, a za ceno ne manj hude zunanje zadolžitve, mogla prebresti krizo.

VULKAN ETNA zopet deluje in bruha lavo nad Sicilijo. Strokovnjaki se zelo boje hujše nesreče, kajti računajo, da je v vulkanu zbrana ogromna količina podzemskih plinov. Če ti ne najdejo poti na prosto, je nevarnost, da povzročijo eksplozijo, ki bi poglala v zrak vso okolico.

da ponarediti, se ponareja — od najpreprostejših potrdil do najbolj zamotanih vrednostnih papirjev.

Zaradi počasnega delovanja birokracije je večkrat bolj preprosto — in tudi cenejšo — kupiti ponarejeno listino kot pa čakati v vrsti pred pol ducatom različnih uradov na pravo listino. V začetku leta je beograjska policija odkrila skupino 17 ljudi, ki so se ukvarjali s prodajo ponarejenih šolskih izpričeval in dovolilnic za vozače zasebnih taksijev. Vsaka od teh ponarejenih listin je stala 150 funtov.

Eden od najbolj čudnih primerov je goljufija, ki so jo odkrili nedavno tega, v katero je bila zapletena mlada sodnica Dobriča Medarević, ki je 15 mesecev delala na nekem okrajnem sodišču. Bila je znana kot zelo stroga sodnica in sodili so, da jo čaka lepa pravna karijera — dokler niso odkrili, da je njena diploma beograjske univerze ponarejena. Zdjaj čaka na sodno obravnavo.“

IZ ŽIVLJENJA IN DOGAJANJA V ARGENTINI

Pretekli petek 10. t. m. je bil potres v argentinskih vladnih krogih. Ta dan se je namreč razvedla novica, da ZDA ne bodo priznale takoimenovane teorije 200 morskih milj, katerih se z vsilo oklepa med drugimi državami tudi Argentina. Razburjenje je bilo še večje, ker je ameriški admiralat baje kot primer navedel le nekaj držav, med temi pa imenoval Argentino. Ostale države, ki prav tako priznajo oziroma zahtevajo suverenost nad morjem v dolžini dvesto milj od obale, je navedel le generično. ZDA da namreč priznajo suverenost le nad obmorjem do treh milj, pripravljene so pa upoštevati primere do 12 milj.

Takoj so pričele delovati diplomatske zveze. Argentinski zunanji minister se je prav tisti čas mudil v Ekvatorju, kjer se je sestal z ameriškim državnim tajnikom Vancejem. Ta mu je zagotovil, da omenjena odločitev nikakor ne gre proti Argentini, katero ZDA smatrajo za „prijateljsko in zavezniško državo“. Zatem je isto pordil tudi Raúl Castro, ameriški poslanik v Argentini. To je vsaj v principu pomirilo vlado, ki si je s to zadevo delala silne preglavice.

Stvar je treba pravilno razumeti. V omenjenem komuniqueju ameriške admiralitete je bil namreč izražen tudi namen pošiljati sporadično svoje bojne ladje v vodovja tudi med 13 in 3 miljami, in poveljniki teh ladij bodo imeli ukaz ne pokoravati se zahtevam krajevnih oblasti, tudi če bi kot posledica tega prišlo do spopadov.

Argentina ima s svojo teorijo suverenosti nad morjem do 200 milj večkrat težave. Argentinsko morje je še vedno bogato, ogromne količine najbolj različnih rib privabljajo sem razne države, od Japoncev do Rusov. Lansko leto je prišlo do zapletljaja, ko je tukajšnja mornarica zajela šest ruskih ladij, ki so ribarile v argentinskih vodah, to je znotraj meje 200 morskih milj.

Vprašanje je, kaj bi se zgodilo, če bi namesto ruskih ribiškij ladij prišle ameriške ladje, in sicer v spremstvu kake bojne ladje. Vance je s svojo izjavo o „prijateljstvu in zavezništvi“ Argentine ta strah razpršil. Vendar dejstvo je, da je vsaj v neki meri obstajal določen namen, zakaj naj bi sicer nekatere države, in med njimi tudi Argentina, bile posebej omenjene. To je vprašanje, s katerim si trenutno belijo glave argentinski diplomatski analizatorji.

Poglejmo malo še notranje zadeve. V našem listu smo že govorili o dokumentu, ki je posebna škofovska komisija pripravila in objavila, in ki govori o sindikalnem problemu. Omenili smo tudi mimogrede polemiko, ki je nastala ob tem. Tudi polemiki je vsaj delno naredil konec papeški nuncij v Argentini msgr. Pio Laghi, ki je v nekem televizijskem programu obrazložil dokument in zatrdil, da se popolnoma strinja s tozadevnim cerkvenim naukom. Cerkev more — je dejal — in mo-

V IRAKU imajo hude čistke. Proti novemu predsedniku Husseinu se je pripravljala zarota, ki je bila še pred izbruhom odkrita. Zaradi tega so obsodili na smrt in postrelili 21 osebnosti, med njimi pet članov vladajočega Sveta revolucije komande.

V ŠPANIJI doživljajo nenehne nesreče. Pretekli teden se je vnel požar v gozdu na sredozemski obali. Vsled požara je bilo 25 mrtvih, med temi več žena in otrok. Ob tej nesreči je bilo precej govora, češ, ali je bil požar namenoma povzročil. Tako ali drugače, prihaja v nekdanj mirno Španijo vedno manj turistov, ki se bojijo nesreč, ali napadov, ki jih nenehno izvaja gverila.

V PERUJU so z vsemi častmi pokopali pokojnega političnega vodjo Haya de la Torre. Opazovalci se sprašujejo, kako bo sedaj s perujsko demokracijo, kajti čeprav bolehen in že v letih, je Haya de la Torre predstavljal edino resno alternativno proti sedanjemu vojaškemu režimu, ki postopoma prehaja v demokracijo.

GUEVARA ARZE je nastopil kot novi bolivijski predsednik. Dejal je, da bo njegova vlada „most med preteklostjo in bodočnostjo“, kar je vsekakor meglena definicija. Konkretno je obljubil, da bo izvedel volilno reformo. Morda bo imel več sreče kot njegovi predniki, kajti izkušnja kaže, da so volitve za Bolivijo prava politična tragedija.

ra osvetliti te svetne probleme z lučjo vere.

Na političnem polju ni bilo pretekli teden posebnih novosti. Omembe vredne je le govor glavnega poveljnika letalstva, brigadirja Graffigne, ki je na dan obletnice vojnega letalstva v severni provinci Jujuy ponovno zatrdil, da je cilj celotnega procesa demokracija. Omenil je, da je želja in namen sedanje vlade vzpostaviti sistem samoobrambe za to demokracijo. Dejal je, da je absurd zahtevati življenje v svobodi, kadar z raznimi akcijami rušimo prav to svobodo.

Ko govorimo o svobodi, povejmo še, da je bil izpuščen iz zapore lastnik in urednik dnevnika „El Litoral“ iz Santa Fe. Njegov zapor je svojčas ukazal federalni sodnik tega mesta, in to zaradi objav novice, da se je argentinski marksistični gverilec Firmenich pojavil v Nikaragvi po zmagi sandinistov. Ko se je Argentina nahajala v najhujšem boju proti gverili, je vlada izdala zakon, po katerem je bilo prepovedano objavljati poročila tujih aencij o gverili in njenih storitvah. Na podlagi tega zakona je bil aretiran urednik Riobó Caputo. Za tem je nastal pravi škandal, in soglasno so argentinski časopisi protestirali proti temu ukrepu. Prvič, ker je sodnik gledal na črko, a ne na duha zakona, ki je po drugi stran tudi že nekoliko zastarel. Drugič pa, če bi se zakon dosledno apliciral, bi morali priti v zapor odgovorni uredniki doma vsa argentinška časopisja (vključno Svobodne Slovenije), ker so vsi pisali o Firmenichevi navzočnosti v Managvi. No, sedaj je zvezna zbornica v drugi inštanči napravila red in postavila antecedent, ki bo važen v bodočih podobnih primerih.

Še malo o draginji. Po uradnih poročilih so cene meseca julija poskočile za 7,2 odstotka. Torej se še naprej sučemo okoli istega števila, ki res da ni dvomestno, kakor se nekateri od meseca do meseca bojijo, tudi ne predstavlja resnega koraka naprej v boju proti inflaciji. A novost tega meseca pe bila ta, da v tem številu ni vključen poskok cene mesa. O mesu bodo sedaj posebej poročali, ker da njegova cena ni pod vplivom istih činiteljev kot ostali proizvodi. Res je, da cene mesu rastejo mnogo bolj kot ostale. Tako je inflacija v zadnjih dvanajstih mesecih narasla za 152 odtokov (kar je še vedno svetovni rekord, ki ga ostali svet ne razume), medtem ko je v istem obdobju cena mesa skočila kar za 258 odtokov. Kar se draginje tiče, je v prvih sedmih mesecih letošnjega leta narasla za 75,6 odtokov. Cena mesa na razprodaji po klavnicaeh je sicer zadnje dni padla za 10 odtokov. Toda, po časopisnih poročilih, tega padca ni bilo opaziti po mesnicah. Je že tako v Argentini, da vsi pohite spreminjati cene, kadar rastejo, kadar bi pa morale pasti, tedaj so kaj počasni. In po navadi podobni padci cen sploh ne pridejo v poštev pri prodaji „na drobno“.

Zvišanje naročnine Svobodne Slovenije

Vsi dosedanja poizkusi, da bi mogli izhajati do konca leta brez zvišanja naročnine kot je bila določena ob začetku leta, so ostali brezuspešni. Razvoj inflacije in dviganje cen sta močnejša kot vse naše prizadevanje.

Za vse, ki niso plačali letošnje naročnine, kot je bila določena v začetku leta do konca junija, se od 1. julija zviša na 38.000 pesov, za tiste, ki dobivajo po pošti, na 43.000 pesov.

Kdor je že plačal po 1. juliju naročnino, določeno v začetku leta, naj čimprej doplača razliko 13.000 odtokov 15.000 pesov.

Nova naročnina bo ostala nespremenjena le za tiste, ki jo bodo plačali do 31. oktobra t. l.

SVOBODNA SLOVENIJA

Današnja številka Svobodne Slovenije

je izšla z enodnevnim zamudo zaradi ponovnih okvar na vodu električnega toka do tiskarne preko gradnje avtoceste. Prepričani smo, da bodo naši bralci vzeli to z razumevanjem na znanje.

RAZBURKAN MUSLIMANSKI SVET

BOJI V IRANU IN AFGANISTANU

Odkar so v Iranu pregnali šaha in razglasili muslimansko republiko, je država zašla v nenehne notranje boje. Zadnji od teh pojavov je bila splošna vstaja v Kurdistanu, katere središče je bilo mesto Paveh. Vstaja je bila tako silna, da se je je prestrašil sam ayatollah Homeini. Takoj je prevzel vojaško vodstvo in ukazal splošen napad vojske na Paveh. Dal je vojaškim poveljnikom tudi ultimatum. Kurdska vstaja mora biti potlačena v enem dnevu.

Vstaja je bila sicer zatrta. Tanki in letala so bili uporabljeni. V Pavehu, ki šteje sedem tisoč prebivalcev, je bilo najmanj petsto mrtvih. A vprašanje je, če bo ta zgled zadosten, da prepreči še druge vstaje, ki v kali žarijo po vsem Iranu.

„Homeinijeva diktatura je prav ta-

ko kruta, kot je bila šahova. In ne verjamem, da bi vzdržal na oblasti dalje kot do prihodnjega januarja,“ je v Parizu izrazil Chapur Baktiar, bivši iranski ministrski predsednik. Dejal je tudi, da Homeini noče demokracije, temveč teži po eni sami stranki. In res je prav tiste dni Homeini izrazil, da bo prepovedal vse stranke in pustil je eno, stranko Alaha, če se bo kaos nadaljeval. V njegovi vladi so že začeli študije za izvedbo enostranskega režima. Vprašanje je, če ga bodo izpeljali. Če pa pade Homeini, kdo ga bo nasledil?

Medtem se je v Afganistanu pričela muslimanska vstaja proti marksistični centralni vladi. Tudi več vojaških oddelkov je prešlo na stran upornikov, ki so osvobodili provinco Razmat in tam proglasili lastno islamsko vlado.

Cerkev in sandinizem v Nikaragvi

NOV POZAR V SREDNJI AMERIKI

Pretekli teden je nikaraška škofovska konferenca objavila pastirsko pismo, ki je povzročilo mnogo zanimanja v vsej Ameriki. V tem dokumentu, prvem odkar je sandinistična revolucija zmagnala in zavzela oblast v tej srednjeameriški državi, škofje v bistvu zahtevajo svobodno življenje za narod in zlasti za vernike.

Zanimiv je ta primer, ki je med sandinističnimi osebnostmi v vladi povzročil pravi preplah. Eden važnih argumentov revolucionarne vlade pred svetom je bila zlasti podpora Cerkev, ki se je tudi zoperstavila Somozovemu režimu. Z novim pastirskim pismom hoče Cerkev očitno poudariti svojo neodvisnost od vlade, to pa opozoriti, da se bo z isto odločnostjo kot pod staro, tudi pod novo vlado potegovala za človečanske pravice.

Cerkev zahteva v pismu, da se pospešijo sodni postopki proti osebam, ki so obtoženi raznih prekrškov pod Somozovim režimom. Da se nekateri sicer upravičeni postopki ne bi spremenili in posplošili osebnih maščevanj in splošne gonje. Dalje škofje zahtevajo svobodo tiska. Večina obveščevalnih sredstev je namreč po revoluciji prešlo v vladne roke, tako da sandinisti izvajajo praktičen monopol nad poročanjem.

Važen je zlasti odstavek, v katerem škofje poudarjajo, da „Bog ne more biti odstranjen od gradnje nove Nikaragve“. Iz tega si moremo razlagati, da Cerkev vidi v konkretnem delovanju nove vlade počasno prehajanje v brezbožno družbo. Zlasti ta stavek je povzročil „začudenje“ med sandinističnimi veljaki, češ da revolucionarna ustava predvideva in garantizira „svobodo vere in vesti v najširšem duhu tolerančnosti“. Seveda, kdor podrobno pozna marksistične režime, dobro ve, da je teorija daleč od prakse. So to zaznali tudi že nikaraški škofje? Kajti nedvomno je, da v sedanji vladi in gotovo tudi v konkretnem delu na položajih prevladujejo marksistični elementi.

Pastirsko pismo škofov je bil hud udarec na prestiz sandinistične vlade. Začudenje (resnično ali hlinjeno) je bilo še večje, češ ali ni v vladi dvoje mi-

nistrov duhovnikov (za kulturo Ernesto Cardenal, in za zunanje zadeve Miguel D'Escoto). Cerkev seveda ne zahteva ministrskih položajev. Kliče le po svobodi in po „krščanski kulturi duha“, ki ga nekateri hočejo izriniti iz nikaraške družbe.

Prvi konkretni odziv na škofovsko pismo pa bo obisk nekaterih sandinističnih vodij pri škofih. Na tem obisku naj bi jim razložili, da nikakor ni namen vlade zatirati delovanje Cerkev ali omejevati svobodo vernikov. Kaj bo iz tega še nastalo, to je vprašanje, ki se bo le počasi razvijalo.

Medtem je zanimivo pogledati položaj srednje Amerike. Prav te dni je vodja sosednje države El Salvador, predsednik general Carlos Humberto Romero, nenadoma in nepričakovano objavil, da bo vlada izvedla globoke in pozitivne socialne spremembe. Strah spričo nikaraškega primera?

V Kolumbiji se je močno obnovilo gverilsko delovanje, medtem ko gverilski vodja „Tiro Fijo“ predlaga vsem opozicionalnim skupinam, naj se združijo v „Narodni fronti“.

Ob priliki prevzema oblasti novega predsednika v Ekvadorju, se je sestal vodja sandinistov Eden Pastora, znan kot „Comandante Cero“, z ameriškim državnim tajnikom Vancejem. Zahteval je od njega, naj ZDA ponovno oborožijo sandinistične formacije, ki so se prelevile v uradno nikaraško vojsko. Ker Nikaragva seveda nima denarja, naj jim orožje dajo „na upanje“. Sicer si ga bodo poiskali kjerkoli, čeprav „v socialističnem bloku“.

Kaj pa orožje Narodne straže, ki je domala prešlo v sandinistične roke? To orožje da nikaraški narod istoveti s Somozovo diktaturo in ga torej „osvoboditelji“ ne morejo uporabljati. Kaj bodo storili s tem orožjem? Eden Pastora je izjavil, da ga bodo pač shranili v skladiščih, ali pa z njim oborožili ljudske milice. Medtem je v Parizu francoski socialistični poslanik Joxe pozval, naj se formirajo „mednarodne brigade, kot tiste, ki so leta 1936 bile poslone v Španijo“, da pomagajo novi nikaraški vladi v boju s protirevolucijo.

Na Dunaju da, v Velikovecu ne

V Velikovecu imajo sedaj socialističnega župana, pa so prošnje slovenskih ustanov za občinsko dvorano „Neue Burg“ prav tako zavrnjene kot prejšnja leta, ko je bil na županskem sedežu član avstrijske ljudske stranke. Tudi utemeljitev zavrnitve je enaka. Prireditelj je odklonjena, ker je nevarnost za izbruh narodnostne mržnje, občina pa ne more zajamčiti varnosti. S takim odgovorom je velikovski župan Paulak zavrnil 30. julija prošnjo Krščanske kulturne zveze iz Celovca, ki je namevala predstaviti podjunskim Slovincem otroško folklorno skupino „Karpoš“ iz makedonskega Skopja. Ta skupina, ki šteje 60 otrok, je nastopila — na uradno povabilo! — na Dunaju pri slovenskem odprtju avstrijske „UNO-city“. Slovenska krščanska kulturna zveza je porabila priliko in povabila skupino na Koroško po nastopu na Dunaju. Skupina je 15. avgusta nastopila v šmohorju, v Velikovecu ji ni bilo dovoljeno nastopiti zaradi „možnega kršenja miru in reda“. Nastopila je v Globasnici 16. avgusta.

Zanimivo je, kako skušajo — tako socialisti kot pred tem člani ljudske

avstrijske stranke — obvarovati Velikovec pred slovensko nevarnostjo. V dvorani „Neue Burg“ so Slovenci mogli nastopiti dvakrat — leta 1969 z Vombergarjevimi „Martinom Krpanom“ in leta 1972 s koncertom celovškega zboru Jakob Petelin-Gallus. Obe prireditvi sta izredno uspeli, nemški nestrpnosti so sicer tudi takrat protestirali pred prireditvama in z manifestacijami med prireditvama. Potem so uspeli s preprečevanjem slovenskih prireditelj, posebno pod županom Glantschnigom, ki je član avstrijske ljudske stranke. Strah pred uspehom slovenskih prireditelj in strah pred nestrpnostjo je nato — zaradi glasov — bil razlog za sistematično odklanjanje prošenj tako tistih Krščanske kulturne zveze iz Celovca kot tudi onih Prosvetnega društva Velikovec.

Ta zadnji primer je spet nov dokaz, da je vse govorjenje in zatrjevanje avstrijskih državnikov in politikov o enakopravnem položaju slovenske manjšine na Koroškem čisto navadna laž. Saj župan iz Velikoveca trdi, da ne more jamčiti varnosti: Kdo pa ogroža varnost in red? Slovenci gotovo ne.

MEDNARODNI TEDEN

V ZDA so imeli znova domač škandal, ko je Izrael protestiral zaradi stikov ameriškega poslanika pri Združenih narodih s Palestinci. Resnično je Andrew Young, polemična črna osebnost, potem celo predlagal, naj ZDA spremenijo svojo politiko na Bližnjem vzhodu, in naj upoštevajo palestinska stališča, da tako preprečijo „judovsko ekspanzivnost“. Vrhunec škandala je bil nato Youngov odstop s poslaniškega mesta in polemika med črnimi predstavniki in judovsko kolonijo v ZDA.

SOVJETSKA ASTRONAVTA Valery Ryumin in Vladimir Lyahov sta se po šestih mesecih bivanja v vesolju vrnila na zemljo. S tem je Rusija postavila nov rekord bivanja v vesolju. Najtežje za oba kozmonavta po povratku je bilo prilagoditi se znova zemeljski težnosti. Sopek gladiol, podarjenih ob sprejemu, jima je bil težak „kot snop žitnega klasja“, zaradi česar so jima zdravniki šopke hitro potegnili z roka.

V ANGLIJI se je tragično končala tekma jadrnic okoli otočja Fastnest. Nad tristo jadrnic raznih držav se je udeležilo tekme, pa jih je presenetil vihar. Kakih dvajset mrtvih, več pogrešanih, mnogo ranjenih in dve desetine potopljenih ladij je bila tragična posledica težkih vremenskih neprilik, sredi katerih se je razvijala tekma za „pokal Admiralov“.

ŠPANSKA GVERILA je doživela dvoje hudih udarcev. V Madridu je policija prišla na sled štirim vodjem skupine GRAPO (enake italijanskim Rdečim brigadam). Že julija je aretirala dva od njih, sedaj pa je ujela še tretjega in pobila četrtega. Alfonso Rodríguez, Carlos López Anguita, Manuel Parodi Muñoz in Pedro Tabanera Pérez (zadnji ubit), so izvedli kakih 28 napadov in atentatov, predno so končno prišli v roke policije.

V INDIJI je zaradi poplav že nad 10.000 mrtvih, medtem ko je država zašla v novo politično krizo, ki pomeni nov korak k povratku Indire Ghandi na oblast.

PARAGVAJSKI predsednik Alfred Stroessner je te dni obhajal 25 let nenehnega predsedništva. Stroessner je sin bavarskih vseljencev in, kljub navidezemu demokratskemu življenju, že četrto stoletja diktatorsko vodi državo.

OSMERČKI so se rodili v preprosti družini v italijanskem mestu Neaplju. V isti družini so bili pred tremi leti rojeni šestorčki, ki pa so vsi pomrli. Od sedanjih osem jih je pomrlo pet, trije so še živi v trenutku, ko pišemo te vrstice.

GUEVARA ARZE, bolivijski začasni predsednik, je ponovno zatrdil, da bo za 4. maj prihodnjega leta sklical volitve. Do tedaj bo spremenil volilni zakon in uvedel sistem „ballotage“ po francoskem vzorcu, da bo narod in ne kongres odločil, kdo naj bo izmed najbolj voljenih kandidatov predsednik države.

V BRAZILU so imenovali novega ministra za načrtovanje. Je to Delfim Netto, ki je že pred nekaj časa vodil brazilsko gospodarstvo. Ta je objavil oster načrt za boj proti inflaciji. Medtem je državo poplaval val stavk in socialnega nemira.

Še o obletnici varšavske vstaje

Po poročilih iz Poljske od prvih dni avgusta

Poljsko prebivalstvo se ukvarja poleg drugih vprašanj predvsem s tem, kako naj bi opozicija proslavila obletnico, 35-letnico varšavske vstaje. Disidenčni voditelji razmišljajo prvič, kako to organizirati pred spomenikom padlih, kjer je molil tudi sv. oče. Njegovi govori in pridige, tako kaže, so vplivali zelo nanje. Ustanovitelj poljskega gibanja za „meščanske in človekove pravice“, urednik revije „Opinia“ Wojciech Ziebinski je govoril pred spomenikom odločne in junaške besede. Njegov govor je veljal skupnemu poljskemu uporu proti Hitlerjevi invaziji in tudi obsodil zlonamerno pogodbo med Ribbentropom in Molotovom na poljski račun in njene razdelitve med Sovjeti in Nemci. Govornik je med drugim tu-

El mejor homenaje

El pasado 17 de agosto se cumplieron 129 años de la muerte física del Libertador, general don José de San Martín. Con diversos actos la ciudadanía toda evocó la memoria de uno de nuestros más ilustres próceres. En el acto central, realizado en la Plaza de Mayo, tuvo sentidas palabras el presidente del Instituto Sanmartiniano, general (R) Joaquín Antonio Aguilar Pinedo. En la parte final de su alocución señaló que „las virtudes esenciales, que nutrieron este formidable bagaje que nos ha legado el general San Martín —hombria de bien, desinterés, modestia, templanza, firmeza y amor por lo noble y por lo justo— constituyen normas éticas y de conducta, que si bien no son ajenas al acervo nacional, conviene que las revitalicemos, pues constituyen los blancos preferidos de aquellos que artera e insidiosamente, agitando las banderas de pseudas redenciones y presuntos derechos, alientan a los impacientes, sorprenden a los ingenuos, cautivan a los desmemoriados y comercian espuriamente con los me-

zquinos“.

Lo hacen —agregó— para „vengar la drástica derrota sufrida hace poco y, cosecuentemente, sumergir a la República en la antítesis de lo que preconiza la filosofía política del Libertador; es decir, fe cristiana, digna libertad, justicia, independencia y soberanía“. También dijo que „los argentinos de hoy no necesitamos de experiencias foráneas para dar fe de este tremendo y complejo drama contemporáneo“.

IZ ŽIVLJENJA IN DOGAJANJA V ARGENTINI

Pretekli petek 17. t. m. se je Argentina spominjala obletnice smrti osvoboditelja generala San Martina. Ena izstopajočih posebnosti te države je zlasti obhajanje obletnic raznih velmož iz preteklosti, ne glede na njihovo politično ali idejno usmeritev. Razni trgi, ceste, avenije, mostovi nosije ime zgovinskih osebnosti, ki so bile sicer v svoji dobi ostro nasprotni. Imena unitarnih generalov se mešajo s primiki federalnih kavdilorov. Po treh desetletjih so pozabljene zemske slabosti in ostane le spomin na dela, ki so bila zaslužna za narod.

Posebnost generala San Martina je bila prav ta, da se ni vpletel v notranje spore tedaj rojevajočih se ameriških držav, izmed katerih je tri osvobodil. Ko jim ni mogel več stati ob strani, ko je bila državna neodvisnost že zagotovljena, tedaj je rajši zapustil državo in preživel ostali del svojega zemskega bivanja v Evropi, daleč od prelivanja krvi, ki jo je terjala domača državljanska vojna. Prav zato je njegov spomin v narodu še bolj svetel, prav kakor spomin generala Belgrana, ki je najbolj neosporavana osebnost argentinske zgodovine.

Pa pustimo preteklost in v sedanjo staj pogljemo probleme, s katerimi se mora truditi država. Trenutno kaže, da so na vrsti spori z ZDA. Najprej je bil vzrok problem suverenosti nad morjem. Ta teden je Argentina, kot tudi razne južnoameriške države, uradno izrazila svoje nasprotno stališče, in ZDA opozorila, da ne bo odstopila od zahtevanih 200 morskih milj. Nato se je znova povrnila v ospredje tako osporavana zadeva človekovih pravic.

Od samega nastopa vojaške vlade je tekla huda polemika med Argentino in ZDA zaradi te zadeve. Amerikanci so, predvsem zaradi protivladne kampanje, ki jo po svetu še izvajajo pobegle levičarske in gverilске skupine, zelo pritiskali na argentinsko vlado. Potem se je stvar nekoliko unesla. Sedaj mora v državo priti komisija za človekove pravice, ki jo pošilja Organizacija ameriških držav. A zadnje dni je bilo, po sodnijskem ukazu in ne po direktnem posegu varnostnih organov, več preiskav v tukajšnjih lokalih Komiteja za obrambo človekovih pravic. Nekaj ljudi je bilo aretiranih in zapegnjenih več dokumentov. Vse to je prišlo pred sodišče, kajti sodnik raziskuje obdobje, češ da so se pripravljala (in nekaj ljudi naj bi celo skušali prisiliti) kriva pričevanja, ki naj bi pred komisijo potvarjala dejansko stanje v državi.

Po teh sodnijskih posegih so ZDA znova sprožile pritisk na argentinsko

vlado. Nekatere ameriške vladne osebnosti so tudi dale Argentini sovražne izjave, na kar je le-ta izdala dokument, v katerem ostro zavrača ameriško stališče in zahteva, naj se ZDA ne vtikajo v tukajšnje notranje zadeve.

Ne vemo, ali je kaka zveza med obema zadevama, a v tem času se Argentina odloča za prisotnost na zasedanju neuvrščenih, ki bo to pot v kubanski Havani. Težko je res razumeti, da se bo te konference udeležila država (bolje vlada), ki je imela toliko problema s komunizmom, ki je gverilске formacije zdresiral prav na Kubi. A — paradoks dvajsetega stoletja — gotovo bo argentinska delegacija na Kubi bolj sprejeta, kot bi bila morda v ZDA ali pa v kakšni državi „svobodne“ zahodne Evrope.

Da je argentinska udeležba praktično zagotovljena, nam pove obisk jugoslovskega državnega tajnika za zunanje zadeve Milorada Rešića, ki je te dni „snubil“ po Buenos Airesu. Bil je sprejet tudi pri zunanjem ministru in je pred odhodom v Perú izjavil, da je našel med Argentino in Jugoslavijo „mnogo skupnih točk“ glede položaja neuvrščenih. Katere so te skupne točke, tega seveda ni pojasnil.

Če se sedaj vrnemo k notranji politiki, omenimo, da vojaška hunta prav te dni proučuje besedilo „političnega predloga“ potem ko so v en tekst zedinili predloge vseh treh rodov argentinskih oboroženih sil. Zanimivo je ugotoviti ali bo pri vojaških oblasteh imelo kak odmev stališče bivšega vojaškega vrhovnega poveljnika (pred gen. Videlo) Numa Laplane, ki je o svojem času podpiral vlado gospe Peronove, pa je te dni na neki konferenci v Bariločah dobesedno izjavil: „Vojaške vlade, čeprav poštene in dobronamerne, niso nikdar rešile problemov Argentine.“ Seveda je pozabil dodati, da teh problemov prav tako niso rešile civilne, temveč so jih ponavadi še povečale. S tem ne branimo vojaških vlad, saj smo po sruču in prepričanju demokrati, le soglašamo s tistimi, ki včasih menijo, da argentinski narod še ni popolnoma zrel za demokracijo. Kot zanjo niso zreli številni, res številni narodi sveta.

Pač pa Argentinec kaj rad dokaže svojo ljubezen do umetnosti. Po svoje so jo dokazali te dni vsi tisti, ki so ure in ure, iz noči v dan, čakali v pet kvadratov dolgih vrstah, da bi dobili vstopnice za predstavo ruskega plesalca Barišnikova v opernem gledališču Colón. Ko pa je zmanjkalo vstopnic, je ljubezen prekipela, in prišlo je do pretepotov, katerim je naredila konec policija. Pač konkretna prisposoba mnogih zgodovinskih dogajanj.

novali „Gibanje mladih Poljakov“. Ideja izhaja iz uredništva revije „Bratniak“, ki že dve leti izhaja na vzhodni obali. Po večmesečnih pripravah so visokošolski iz Danziga, Pozna, Varšave in Stettina hoteli organizirati v Hutli Kalni pri Starogradu kongres, ki ga je policija zabranila. Policija je previdno izvedla hišne preiskave in zaprla 22 študentov v različnih poljskih mestih. Ta mladina je vkljub vsemu temu organizirala in tudi izvedla v Danzigu ustanoviteljski kongres. Novo gibanje si je zastavilo cilj narodnega in moralnega prerodenja Poljske z narodnimi in krščanskimi načeli. Vso poljsko novo generacijo vabijo k delu za obnovo neodvisne poljske države. Po visokošolskih iz vse Poljske organizirano gibanje ne predstavlja nobene stranke ali družbe, temveč je gibanje za orientacijo poljskemu narodu brez statutih in stalnega članstva.